

Ruimingen en bijzettingen in de grafkelder van De Ruyter

Stichting Michiel de Ruyter

Arthur Scheijde, Frits de Ruyter de Wildt & Daniël Reinders, juli 2017

Bij de grafkelder van Michiel de Ruyter in de Nieuwe Kerk aan de Dam wordt jaarlijks een herdenking gehouden. Meestal betreft het De Ruyters bevrijden van predikanten in Napels in 1676, twee maanden voordat hij zijn laatste adem uitblies. Ook mariniers en bemanningen van schepen leggen bij gelegenheid een krans bij het marmeren praalgraf of bij de deur van de kelder aan de achterkant. Hongaarse mensen zijn veelvuldig aanwezig. Een doorsnee bezoeker van de kerk kan door een glazen deur de kist van De Ruyter in de kelder zien staan.

In de Nieuwe kerk aan de Dam is aan de achterkant van het praalgraf doorgaans de kelder van De Ruyter te aanschouwen door een glazen deur (foto Arthur Scheijde).

1677

Oorspronkelijk wilde admiraal De Ruyter in een graf in de Oude Kerk worden begraven. De reden hiervoor was dat zijn stiefzoon Jan van Gelder en twee kleinkinderen daar waren begraven. Omdat Cornelis Roch, een grafeigenaar in de Oude Kerk, weigerde afstand te doen van zijn grafrecht (nr. 147) kon de bouw van een grafkelder voor De Ruyter daar geen doorgang vinden. Hierom werd uitgeweken naar de Nieuwe Kerk aan de Dam.

In de Sint Olofskapel in de buurt van de Schreierstoren is overigens nog een kerkbank van de admiraal bewaard gebleven. Die kerk werd indertijd druk bezocht door zeevarenden.

De admiraal werd een jaar na zijn overlijden in 1677 in de grafkelder in de Nieuwe Kerk geplaatst. Aan het eind van datzelfde jaar zijn de overblijfselen van stiefzoon Jan van Gelder, diens zoon Michiel van Gelder en Cornelis Somer, een zoon van Bernardus Somer, overgeplaatst naar de grafkelder in de Nieuwe kerk.

Vier jaar later werd het marmeren praalgraf erboven door Rombout Verhulst voltooid. Boven de grafkelder hangt de Latijnse spreuk die in het Nederlands betekent: "Hij blinkt in onbezoedelde eer".

Afgietsel van het dodenmasker van De Ruyter (Rijksmuseum, foto Arthur Scheijde).

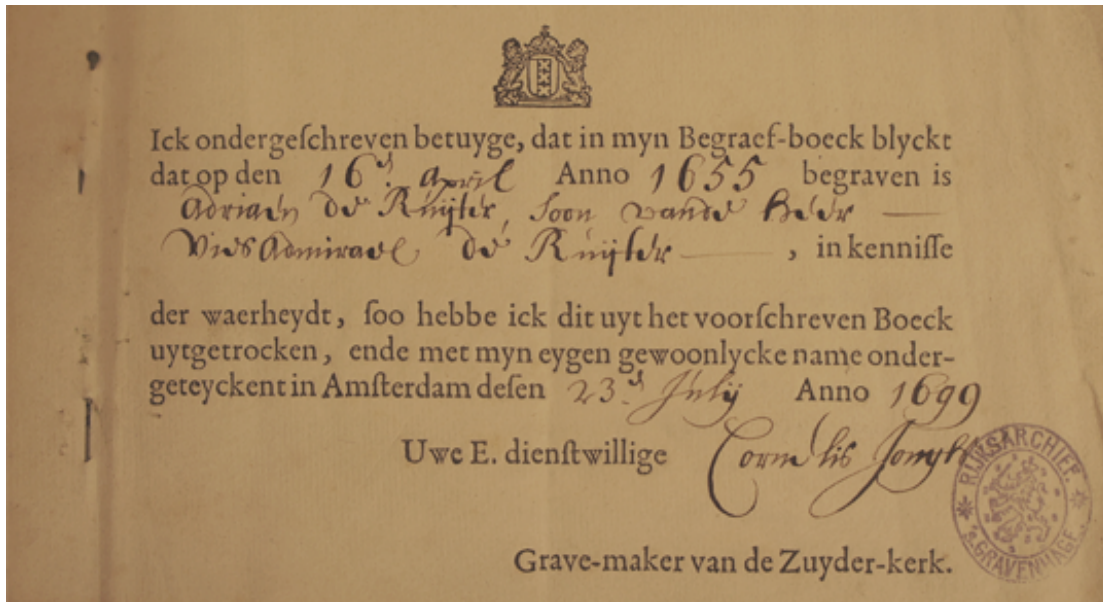
De huidige conservator van de kerk, de heer Boele, merkte op dat het eerste engeltje in de houten lambrisering aan de rechterkant, dat ook uit die tijd stamt, wel erg veel weg heeft van het gezicht van De Ruyter. In tegenstelling tot alle andere houten engelhoofdjes daar aanwezig heeft het inderdaad weinig haar over het voorhoofd hangen, dus het zou best een knipoog van de houtbewerker kunnen zijn geweest.

Het engeltje dat iets weg heeft van het gezicht van De Ruyter (links) en duidelijk afwijkt van alle andere engeltjes (rechts) in de lambrisering om het praalgraf heen (Nieuwe kerk aan de Dam, foto Arthur Scheijde).

Het eerste familielid van De Ruyter dat in Amsterdam werd begraven was zijn eerste zoon, de 18-jarige Adriaen de Ruyter. Adriaen overleed vlak nadat het gezin begin 1655 van Vlissingen naar Amsterdam

was verhuisd omdat De Ruyter vice-admiraal van Holland en West Friesland was geworden. Adriaen de Ruyter had de rang van Luitenant-ter-Zee, is binnen de stad Amsterdam overleden en werd op 11 april 1655 begraven in de Zuiderkerk in een graf dat destijds bekend was onder letter E. In bewaard gebleven documentatie staat niet aangegeven dat zijn lichaam zou zijn verplaatst naar de grafkelder in de Nieuwe kerk. Zijn restanten zouden dus alleen nog in de Zuiderkerk te vinden kunnen zijn.

Begraafbriefje van het overlijden van De Ruyters eerste zoon Adriaen in 1655. Hij werd begraven in de Zuiderkerk in Amsterdam [NA, 1.02.72 Coll. De Ruyter, inv. 233.].

Contract

Op 14 augustus 1677 werden door De Ruyters kinderen en zijn vrouw Anna van Gelder een graf-aankoop-overeenkomst opgesteld bij de Amsterdamse notaris David Doornick. Overeengekomen werd dat Anna van Gelder en haar dochter Margaretha de ene helft in bezit hadden en De Ruyters andere kinderen van zijn tweede vrouw (Engel, Alida en Cornelia) de andere helft. De kosten voor de grafkelder werden onderling tussen de twee partijen in de familie verdeeld. Pas jaren later is het marmeren praalgraf erboven op kosten van de staat aangebracht.

Een detail dat in dit opzicht van belang is, betreft De Ruyters testament. Na zijn overlijden ging namelijk de ene helft naar zijn vrouw, niets naar hun gezamenlijke dochter Margaretha en de andere helft naar de drie kinderen uit het eerdere huwelijk. Dit was omdat Anna's dochter Margaretha bij Anna's overlijden toch al die verdeelde helft zou erven, wat meer was dan de andere kinderen individueel ontvingen bij De Ruyters overlijden.

Engel?

Bij de herdenking van februari 2016 kwam de vraag naar voren waar de overblijfselen van Michiels zoon Engel de Ruyter en zijn zussen eigenlijk zijn gebleven? In de kelder staat in het midden een eikenhouten kist in goede conditie waarin een loden kist zit met de overblijfselen van de admiraal. Boven zijn kist hangt in een glazen behuizing tegen de muur een krans van zilveren blaadjes, die ooit werd geschonken door een Hongaarse delegatie. In de blaadjes staan namen van protestantse predikanten gegraveerd die in 1676 door de admiraal werden bevrijd uit slavernij. Zowel links als rechts van de kist van de admiraal

staat een kist waarop koperen plaatjes zijn aangebracht van mensen uit de familielijn De Wilhem en Elias. Er zitten geen plaatjes op van De Ruyters kinderen of vrouw.

Er bestaan verschillende vertakkingen met nazaten van de admiraal via zijn dochters Alida en Margaretha. Het bekendst is familie de De Ruyter de Wildt, maar ook De Ruyter Van Steveninck, Elias en Van Boetzelaer behoren tot het illustere gezelschap.

Tot aan het moment dat in de afgelopen eeuw alle grafkelders in kerken door de staat werden onteigend was het linker gewelf in bezit van de familie Elias en het rechter gewelf van familie De Ruyter de Wildt. Uit gericht onderzoek blijkt dat in verschillende jaren ruiming hebben plaatsgevonden. Het is moeilijk vast te stellen wat per jaar precies met 'ruiming' wordt bedoeld. De ene keer zijn overblijfselen uit veel kisten in een enkele verzamelkist gelegd en een andere keer zijn overblijfselen waarschijnlijk permanent verwijderd.

De ruiming die bekend zijn vonden plaats in de jaren 1835, 1870, 1881, 1926 en 1955/6. Per jaar volgt hier een overzicht:

1813

Uit 1813 is een tekening bewaard gebleven. Het was inderdaad een relatief ongeordende situatie.

De grafkelder van De Ruyter in 1813, tekening van Gerrit Lamberts. [Beeldbank Stadsarchief Amsterdam, 010097001174]

1832

In 1832 schilderde H. Breukelaar een jonge Jan van Speyk (1802-1831), staande voor het praalgraf van De Ruyter. Het rood-zwarte uniform dat hij aanheeft is van het Amsterdamse Burgerweeshuis. Nadat eerst zijn vader, ook zijn moeder in overleed kwam Van Speyk in 1813 in het Burgerweeshuis terecht. De voorstelling op het schilderij stelt zijn respectvol bezoek voor aan de Nieuwe kerk in de periode 1813-1820. Van Speyk ging in 1820 namelijk in dienst bij de Koninklijke Marine. Hij vergaarde faam nadat België in 1830 zich onafhankelijk had verklaard. Op 5 februari 1831 werd Van Speyk een nationale held toen hij de kanonneerboot onder zijn bevel opblies toen deze op de kade van Antwerpen was gelopen. Op deze manier konden Belgen de Nederlandse vlag op de boot niet veroveren. Toen men een plek zocht om Van Speyk te begraven toonden de nazaten van De Ruyter zich welwillend om hem in de grafkelder van De Ruyter bij te zetten. Van dit aanbod werd uiteindelijk geen gebruik gemaakt. Van Speyk kreeg een eigen gedenksteen in de Nieuwe kerk, net zoals Jan van Galen en Jan Hendrik van Kinsbergen er worden geëerd.

Van Speyk voor het praalgraf van De Ruyter in het rood-zwarte uniform van het Burgerweeshuis. Breukelaar, 1832, Amsterdam Museum.

1835

In 1835 stond de grafkelder zodanig vol met kisten dat ze vanwege verweer en ruimtegebrek vervangen en gereduceerd moesten worden. Aan de linker kant, van De Wilhem en Elias, zijn 23 kisten gereduceerd tot een enkele. In het Nationaal Archief ligt in de Collectie De Ruyter een lijst met namen van mensen die tot dit jaar waren bijgezet (Zie bijlagen). Dit waren in eerste instantie De Ruyters derde vrouw Anna van Gelder, zijn zoon Engel, stiefzoon Jan van Gelder, dochters Margaretha en Cornelia en hun echtgenoten en kinderen. Dochters Anna en Alida zijn in Vlissingen begraven. De Ruyters kleinzonen Cornelis de Witte en Michiel de Witte werden ook plechtig bijgezet. In de jaren hierna werden voornamelijk in het linker gewelf mensen bijgezet met namen als Somer, De Wilhem en Elias. In het rechter gewelf zijn minder kisten bijgezet. Onder andere Thomas Potts en Sara Potts zullen daar hebben gestaan.

Van de lijst, waarop meer mensen staan, zijn slechts 23 overblijfselen in een verzamelkist terecht gekomen. Door de jaren heen zijn de koperen plaatjes op nieuwe kisten aangebracht. Eén van de mensen in de genoemde lijst is David de Wilhem. Zijn koperen plaatje is nu nog steeds terug te vinden op één van de twee kisten. Op de huidige kisten zitten meerdere plaatjes, dus dit moeten verzamelkisten zijn. Michiels kinderen en kleinkinderen bleven in 1835 in hun eigen kist liggen aan de rechter kant, omdat links vrij vol was.

1841

Een paar jaar later, in 1841 werd jonkvrouw Jacoba Maria Parker bijgezet in het middelste gewelf tegen de achtermuur. Dit was omdat Elias het linker gewelf in beslag nam en alle niet-Eliassen, inclusief de admiraal, het rechtergewelf. J.M. Parker was getrouwd met Jacobus de Wildt. Dit echtpaar mocht per een Koninklijk Besluit van 23 september 1817 'de Ruyter' toevoegen aan de achternaam. Door dit besluit ontstond de naam 'De Ruyter de Wildt'. Om verwarring te voorkomen mag deze naam niet worden afgekort tot 'De Ruyter'. De nazaten die nu nog bestaan zijn vertakkingen via vrouwelijke lijnen nazaten van de admiraal. Een achternaam kon vroeger alleen via een mannelijke lijn worden doorgegeven. Het Koninklijk Besluit deed de naam 'De Ruyter' herleven in de De Wildt tak.

Jacoba Maria Parkers echtgenoot Jacobus De Ruyter de Wildt werd bij zijn overlijden in 1828 niet bijgezet in de grafkelder van de admiraal in de Nieuwe kerk in Amsterdam, maar in een 'Parker-Brest-Van Bueren' grafkelder (nr. 6) in de Kloosterkerk vlakbij Paleis Noordeinde in Den Haag. Daar lag ook J.M. Parkers vader Willem Parker en grootvader Johan Willem Parker begraven. Uit registers van de Kloosterkerk blijkt dat die grafkelder twee jaar later werd 'dicht gewulft'. Jacobus de Ruyter de Wildt is voor die tijd niet overgebracht naar Amsterdam.

1870

Tot 1866 werden nog verschillende Eliassen in Amsterdam in de grafkelder van de admiraal bijgezet. In dat jaar werd bij Wet bepaald dat niemand meer een kerk mocht worden begraven. Dit bewoog familie Elias ertoe om in 1870 zes kisten te verplaatsen naar een nieuw gebouwde grafkelder op de protestantse begraafplaats in Muiderberg. Het betrof de kisten van Pieter Elias en vijf van zijn kinderen. Pieters vrouw wilde namelijk bij haar man worden begraven. Zij kon niet meer in de kerk worden bijgezet, maar wel in een nieuwe grafkelder buiten een kerk waar ze samen in vrede konden rusten.

1881

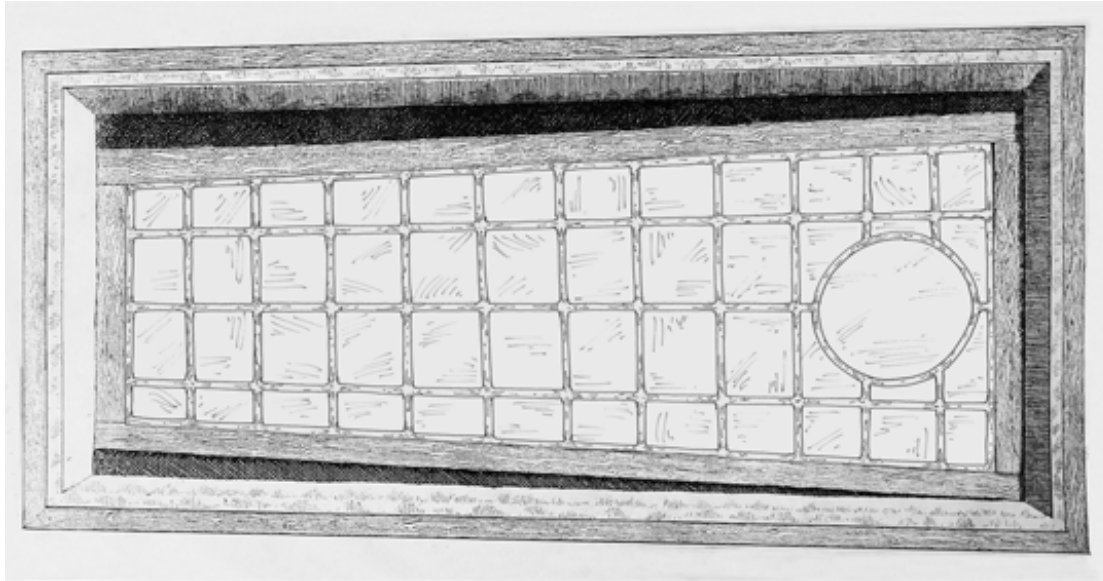
In januari 1881 constateerden de beroemde architect Pierre Cuypers, bekend van het Centraal station in Amsterdam, en Mr. W. H. Elias dat de grafkelder van de admiraal in verwaarloosde toestand verkeerde. Michiels gebroken kist stond in het rechter gewelf met daarnaast zes grote en twee kleine kisten opgestapeld. Het waren de kist van de admiraal en alle niet-Eliassen, zo schreef W.H. Elias jaren later. De kist van J.M. Parker stond nog in het middelste gewelf. Van deze situatie maakten architect Cuypers en

een man genaamd Rieke ieder een tekening. De tekeningen vertonen het laatste zicht op de kisten van Michiels kinderen Engel, Jan, Margaretha, Cornelia, zijn vrouw Anna en andere niet Eliassen.

De tekening die J.G.L. Rieke begin 1881 maakte van de grafsituatie, op verzoek van nazaat Mr. W. H. Elias.
[Beeldbank Stadsarchief Amsterdam; 010097001175]

De Ruyter lag in zijn oude kist onder een raamwerk van glas-in-lood waardoor zijn gebalsemde lichaam zichtbaar was. De ruitjes waren ingevallen en het hout was kapot gegaan. Van deze situatie is een tekening gemaakt waarin het lichaam van de admiraal is te zien. Met opzet is nu een nieuwe tekening vervaardigd waarin wel de glas-in-loodraampjes te zien zijn zoals zij ooit werden aangebracht, maar zonder de overblijfselen van de admiraal.

Bewerkte tekening waarin de glas-in-loodraampjes te zien zijn, waardoor het gebalsemde lichaam van De Ruyter vroeger was te aanschouwen.

De staat was bereid om de admiraal te herkisten op voorwaarde dat de kelder werd (op-)geruimd. Na overleg tussen families Elias en De Ruyter de Wildt werden verschillende kisten gereduceerd tot een kleiner aantal. Meerdere Elias kisten in het linker gewelf in de crypte werden gereduceerd tot enkele verzamelkisten. De kisten van De Ruyters vrouw, kinderen en kleinkinderen in het rechter gewelf zijn op 26 juli 1881 geruimd. Wat nog niet verteerd was van hun overblijfselen is verzameld in een nieuwe verzamelkist die opnieuw in het rechter gewelf werd geplaatst.

Uit bewaard gebleven correspondentie blijkt dat de families Elias en De Ruyter de Wildt hun belangen graag uit elkaar hielden. De ruiming van de linker helft van de crypte was voor rekening van de familie Elias. Het rechter gewelf werd gezien als eigendom van familie De Ruyter de Wildt. De ruiming van de kisten van de gezamenlijke voorouders van beide families aan die zijde waren voor beider rekening. De admiraal werd eerst in een nieuwe loden kist en vervolgens in een nieuwe eikenhouten kist gelegd en prominent in het middengewelf geplaatst. Op zijn kist werd een metalen plaat met toelichting op de herkisting gemonteerd. Deze plaat is ook aanwezig op de huidige kist.

De metalen plaat op de kist van De Ruyter. [NA, 1.02.72 Coll. De Ruyter, inv. 308.]

De kist van J.M. Parker werd verplaatst naar het rechter gewelf.

In december 1881 werd bij de herkisting van De Ruyter gedenkwaardig stilgestaan in het bijzijn van de architect, vertegenwoordigers van de staat en de families Elias en De Ruyter de Wildt. In het Nationaal Archief is nog een groot gekalligrafeerd 'proces verbaal' aanwezig waarin deze plechtigheid in tekst is vastgelegd. Een exemplaar van dit proces verbaal is in een loden koker gelegd in de kist van De Ruyter. Van De Ruyters kist werd in 1882 een gravure gemaakt door M. Weber.

Gravure van De Ruyters kist na de herbegraving in 1881.[Photo-lith: Wegner & Mottu Amst./NA, 1.02.72 Coll De Ruyter, inv. 308]

1903

Op 30 mei 1930 is de grafkelder geopend ter gelegenheid van een bezoek van prins Hendrik aan de Nieuwe kerk. In de Nieuwe Tilburgsche Courant van 30 mei 1903 wordt beschreven dat aan het hoofdeinde (rechter gewelf) twee kisten stonden, waarvan één van buitengewone grootte was en het overschot bevatte van vier in 1760 gestorven kinderen van Gerbrand Elias en Henriëtte de Wilhem. Deze duidelijk grote kist moet de verzamelkist zijn van 26 juli 1881 waarin ook de restanten van Anna van Gelder, Engel etc waren gedeponeerd. De andere kist aan de rechter kant zal de kist van J.M. Parker betreffen. Aan MDR's voeteneinde (linker gewelf) stonden 11 kisten in goede staat.

1926

De volgende op orde stelling vond plaats in juni 1926. Piet Elias en Johan E. Elias uit Zeist organiseerden deze ruiming, waarbij de resterende Elias kisten werden gereduceerd tot een enkele. Dat het er maar één werd, is opmerkelijk aangezien in latere jaren meerdere kisten werden aangetroffen. Aan de rechter kant stond na de ruiming alleen nog de kist van mevrouw Parker. Aanleiding van de ruiming was de herdenking van de 250e sterfdag van De Ruyter, waar Koningin Wilhelmina bij aanwezig was.

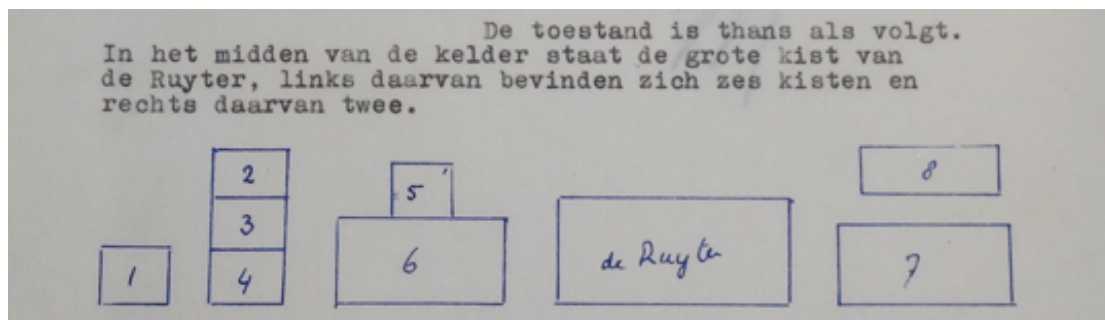
1940

In voorbereiding op het komend oorlogsgeweld werd het praalgraf van De Ruyter in 1940 tot aan de nok toe ingemetseld om beschadigingen te voorkomen, net als de graven van Van Galen en Van Kinsbergen. [De telegraaf, 31 juli 1940.]

1955

In oktober 1955 schreef de beheerder van het graf namens de gemeente de familie Elias aan. De toestand van de kisten in de grafkelder moest nodig worden verbeterd omdat het in een 'deplorabele' toestand verkeerde. De kist van De Ruyter was in goede staat, maar de andere moesten worden

vervangen. Rechts stonden de kist van Parker en een verzamelkist. Links stonden bovendien nog vijf kleinere kisten en een grote verzamelkist van Elias. Dit betekent dat voor dit jaar de kisten van Michiels kinderen aan de rechter kant zijn geruimd.

De situatie in de grafkelder in oktober 1955 [Stadsarchief Amsterdam, t237inv 187/112.]

De oudste vertegenwoordiger van de familie Elias was in 1955 bereid om de kisten aan de linker kant te laten reduceren tot een enkele, net als in 1926. Voor vervanging van de kist van J.M. Parker, weduwe De Ruyter de Wildt (aan de rechter kant) verwees familie Elias naar familie De Ruyter de Wildt.

Dit is het moment dat een misverstand plaatsvond. Familie De Ruyter de Wildt vond dat er buiten de kist van de admiraal eigenlijk geen andere kisten in de kelder behoorden te staan. Mevrouw Parker werd (onjuist) aangezien voor een aangetrouwde vrouw in de familie. Men was niet bereid haar kist te laten vervangen, dus heeft de kerk haar overblijfselen uit de kelder gehaald en onder graftegel K3 bij de poort van de Eggerstraat in de kerk gedeponeed. Dit was vlakbij de ingang van de grafkelder. Hierbij werd een koperen plaatje met de volgende informatie erop mee begraven:

Vrouwe

J.M. Parker

geboren te Middelburg den 5den December 1774

Overleden te Medemblik den 8sten Maart 1841

laatst weduwe van den Weledelgeboren Heer

Jacobus de Ruijter de Wildt

Waar men indertijd geen erg in had, was dat uitgerekend zij de connectie was van de familie met de admiraal. De familielijn liep niet via haar man De Ruyter de Wildt, maar juist via haar vader Willem Parker. Het woord 'Vrouwe' op het koperen plaatje betekent 'Jonkvrouwe', de benaming van een vrouw van adel die geen titel zoals barones of gravin bezit. Uit recent herontdekte informatie blijkt dat Jonkvrouwe Jacoba Maria Parker de laatste telg was uit een oud-adellijk Engels riddersgeslacht. William Parker, de stamvader van haar familie leefde rond 1425. Zijn achterkleinzoon ontving van de Engelse koningin Elisabeth I een bloedhond als helmteken op een reeds bestaand familiewapen. Dit gouden wapen met een zwarte keper, hertenkoppen en ringen is nog steeds te zien in een alliantiewapen op de gevel van een huis aan de Nieuwendijk in Vlissingen. Hierin is ook het wapen van De Ruyter aanwezig. Gelukkig werd het genoemde koperen plaatje van Jonkvrouwe Parker ook onder de tegel gelegd. In afgelopen jaren zijn in de Nieuwe Kerk alle graftegels gelicht en de beenderen geruimd. Dit gebeurde om vloerverwarming aan te kunnen leggen. Alle koperen plaatjes die men aantrof zijn verzameld en worden momenteel geregistreerd. Indien het koperen plaatje van Jonkvrouwe Parker nog aanwezig is, zal dit in de grafkelder worden teruggeplaatst. Blijkbaar zijn er onder de verzamelde koperen plaatjes

ook verschillende van de familie Elias, dus wellicht kunnen er meer worden teruggelegd. Bijvoorbeeld bevestigd aan een passende eikenhouten plank. Dit zal enkel koperen plaatjes betreffen van mensen die ooit in de grafkelder zijn bijgezet.

Sinds januari 1956 staan in de grafkelder drie kisten. De kist van De Ruyter staat in het midden en aan weerszijden staan verzamelkisten met overblijfselen van De Wilhem, Elias, De Ruyters vrouw en kinderen en aangetrouwden. Tijdens het op orde brengen van de kelder is de kist van De Ruyter opengemaakt. Van de kelder en van zijn lichaam zijn foto's gemaakt. Na het nemen van de foto's is echter besloten om de rolletjes uit de fototoestellen te trekken en zo de negatieven te vernietigen. De familie wenste dat beelden van het lichaam van de admiraal niet verspreid konden raken.

Voor een officiële foto werden in 1956 beide verzamelkisten in het linker gewelf gezet zodat alle drie de kisten op dezelfde foto stonden. Na de foto is een verzamelkist teruggezet in het rechter gewelf.

De drie kisten in 1956. Op de linker kist achteraan ligt een dun klein kistje van een jongen A.E. die in 1835 of 1836 op 16-jarige leeftijd overleed. (Beeldbank Cultureel Erfgoed, objectnummer 55.207)

1985

Ook in 1985 werden officiële foto's gemaakt van de grafkelder. De kisten zijn hiervoor niet verplaatst. Sindsdien is er weinig veranderd in het aanzicht. In 2007 zijn de kisten (zo recht mogelijk) tijdelijk uit de kelder gehaald om de fundamente te verstevigen. De kisten zijn op dezelfde plaatsen teruggezet. De reden dat er zoveel Elias familieleden zijn bijgezet in de grafkelder is omdat hun voormoeder Margaretha de Ruyter (uit De Ruyter's derde huwelijk) er is bijgezet. De andere familietak De Ruyter de Wildt stamt af van De Ruyters dochter Alida uit zijn tweede huwelijk. Dit is de oudste nog bestaande familietak. Alida werd begraven in Vlissingen, niet in Amsterdam. De andere takken zijn uitgestorven. In het contract dat in 1677 werd opgesteld staat ook dat de grafkelder nimmer mag worden verkocht of vervreemd. Door invoering van een landelijke wet is dit wel gebeurd. Alle grafkelders in kerken zijn onteigend, uitgezonderd Van Oranje. Ook werd bepaald dat niemand anders dan De Ruyters vrouw, kinderen, stiefkinderen en hun nazaten en echtgenoten mochten worden bijgezet. Dit is relatief recent wel gebeurd. Beenderen die in 1999 elders in de kerk onder een zerk werden aangetroffen liggen momenteel in een kleine houten kist in een hoek van de grafkelder. Voor zover bekend hebben zij niets

met De Ruyter of diens nakomelingen te maken. Met de leiding van de Nieuwe Kerk is afgesproken dat zodra er ergens in de kerk weer een tegel wordt gelicht voor reparaties, die beenderen daar worden gedeponereerd. Tot die tijd blijft het kleine kistje staan waar het staat. Er wordt wel een slot op aangebracht zodat het niet zomaar kan worden opengemaakt. Deze mondelinge overeenkomst is de meest schappelijke voor alle partijen.

Ook in 1961 werden vanwege een restauratie de beenderen van Isaac da Costa tijdelijk in de grafkelder van De Ruyter bijgezet, zo valt in De Tijd De Maasbode van 26 augustus 1961 te lezen.

De verplaatsing van de zes kisten uit de kelder in 1870 ging ook in tegen een bepaling van het contract van 1677 in, maar dit gebeurde vanwege de wetsbepaling dat mensen niet meer mochten worden bijgezet in kerken.

Conclusie:

Naast de kist van De Ruyter in het midden, staan twee verzamelkisten links en rechts.

Hierin bevinden zich niet alleen de overblijfselen van familie De Wilhem en Elias, maar ook de oudere restanten van Michiels derde vrouw Anna en zijn kinderen en stiefzoon. Op de vraag waar de restanten van Engel nu zijn kan dus geantwoord worden dat zij nog in één van de twee kisten liggen.

Jonkvrouw J.M. Parker, die de naam 'de Ruyter' per Koninklijk Besluit aan de naam De Wildt wist te koppelen, is niet meer aanwezig. Indien het koperen plaatje dat op haar kist zat wordt gevonden, wordt dit teruggeplaatst zodat ook familie De Ruyter de Wildt weer vertegenwoordigd is.

In gedachte heeft familie Elias de linker helft in bezit en De Ruyter de Wildt de rechter helft. In feite is de staat nu eigenaar van de gehele kelder. Indien nog andere koperen plaatjes van familieleden die ooit in de kelder bijgezet zijn geweest, worden aangetroffen, dan zullen ook hun koperen plaatjes worden teruggeplaatst in de grafkelder.

In het contract van 1677 staat bepaald dat wanneer alle takken met nazaten zijn uitgestorven de grafkelder permanent moet worden gesloten en niemand anders mag worden bijgezet. Bezoeken door niet-personeel van de kerk zou dan niet meer mogelijk zijn. Per wet ligt al vast dat niemand meer kan worden bijgezet. Uitsterven van alle takken is onrealistisch, aangezien tegenwoordig een achternaam via vrouwelijke lijn mag worden voortgezet. Op specifieke, georganiseerde momenten blijft er dus gelegenheid om een bezoek blijven brengen aan de crypte. Voor bezoekers van de nieuwe kerk blijft aan de achterkant van het praalgraf de kist van Michiel door de glazen deur zichtbaar.

Met dank aan Vincent Boele van de Nieuwe kerk en aan Daniël M. Reinders voor hun medewerking.

BIJLAGEN

Het contract in 1677

Stadsarchief Amsterdam (SAA) toegang 5075 Notarissen in Amsterdam.

Amsterdamse Notaris David Doornick 14 augustus 1677

Op de 4 janurai 1676 (> dit moet 1677 zijn) dit graff verkocht aan Mevrouw de weduwe en Erffgenamen van den overleden Heer michiel Adriaanse de Ruyter in sijn leven Luytenant Admiraal Generaal van Hollandt en Westfrieslandt en op heden het geldt ontvangen.

Present zijn de heren Jacob Trip, Jan van Ercum en Jacob te grootenhuys.

Op heden den 6 December 1677 is aan Kerkemeesteren vertoont (door mevrouw de weduwe en verdere vrinden van den overledene Luytenant Admiraal de Ruyter) seeckere accorde ofte verbandt raackende dese en naarvolgende grafven gepasseert voor den Advocaat en Notaris David Doornick in dato den 14 Augustij 1677 met versoeck deselve acte ofte accoort van voorde te worde hier inne te onderschrijven. Present de Heeren Jan van Ercum en Jacob te Grootenhuys.

lin manieren en op conditie navolgende verklaarden Vrouwe Anna van Gelder, weduwe van wijlen de heer Michiel Adriaanse de Ruyter, in zijn Edle leven luytenant Admiraal van Hollandt en westvrieslant, gevoecht met den Eerwaardige D.us. Bernardus Somer, Bedienaar des Goddelijcken woorts binnen deze stadt, haar Schoonzoon, en de heer Johan de Witte, capitijn en als last en procuratie hebbende van deselve hare an, mitsgaders den Eerwaardigen D.us Thomas pots, predicant tot Vlissingen in Zeelant, Schout bij nacht van het Ed.e Mv. Colledie ter Admiraliteyt alhier, te samen ter andere sijde, met malckanderen verdragen en overeengecomen te zijn, sulcx doende bij desen, dat de gemelte vrouwe Anna van Gelder, voor haar en voor juffr. de Ruyter geprocureert heeft, getrouwt met de voorz. D.us Bernardus Somer, voor de ene helft, en de gemelte heren Johan de Witte, Thomas Pots en Engel de Ruyter, te samen voor de andere helfte, sullen voldoen en betalen, de graffstede, met alle oncosten tot het opmaken van dien gedaan en betalen, de graffstede, met alle oncosten tot het opmaken van dien gedaan en gevallen, leggende in het Hooge Choor van de nieuwe kerck binnen dese stadt, daar in het doode lichaam van de gemelte Heer Admiraal de Ruyter Zal.r geset ofte begraven is, en dat deselve graffstede, in vollen eygendom sal aangaan en toebehooren, de voorz. Vrouwe Anna van Gelder en haar gemelte dochter, voor de eene helft, en de voorsz. andere Contrahenten, te samen voor de andere helfte, doch onder dese expresse last en conditie, gelijk sij luyden ten wedersyden accorderen en overgeven mitsdesen, dat sij luyden, noch te hare kinderen, kintskinderen, en verdere affkomelingen, de bovengenoemde Graffstede, 't sy inte geheel ofte ten deelen, noyt nocht tot eenige tijde, sullen mogen vercoopen, belasten, beswaren, ofte andersints alongeren ofte vervremden, van de syde, linie, en bloede, nochte buyten de familie en naarcomelingen, van de voorz. Heer Admiraal Michiel Adriaanse de Ruyter Zal.er en desselfs voorz. Vrouwe Wed. Anna van Gelder, maar altijd en ten eeuwiger dage, vast en verbonden moeten sijn en blijven, aan de wettige kinderen en verder decendenten in infinitum - van deselve abintestate te mogen versterven, ofte bij eenige uysterste wille ofte andersints wech gemaackt te mogen werden, alsmede sonder dat daar in eenige andere personen ofte doode lichamen zullen mogen worden begraven, ofte daar in geset, dan de voorz. Vrouwe Wed. en hare gemelte dochter, alsmede Jonck Jan van Gelder, haar Vrouwe wed.s soon Zal.r mitsgaders de voorsz. vrouwen Cornelia en Alida de Ruyter,

en de welgemelte Jonckhr. Engel de Ruyter, alsmede alle deselves respectieve wettige kinderen en descendenten als vooren, gelyck oock noch de mannen die uit de voorz. Vrouwe Margrieta de Ruyter, de

dochter van de voorz. Vrouwe Wed. item met de voorz. andere dochter van de gemete heer Admiraal de Ruyter sal ofte sullen komen te trouwen, alsmede alle de mannen en vrouwen respectie, die met derselver respectie kinderen en verdere descendentes in infinitum sullen komen te huwelijcken en daaronder mede begrepen de Wede van de voorz. Jonckhr. van Gelder zal. er soo wanneer deselve aangehouden mans ofte vrouws personen gestorven sullen sijn, ofte sullen komen te sterven, bij het leven van de voorz. dochters en soon respectieve van de gemelte Heer Admiraal de Ruyter Sal. er, of dat deselve aangehouden persoonen noch weduenaars of weduwen, en niet met den andere getrouwt sullen wesen, maar getrouwt sijnde, dat alsdan de zoodanige aangehouden, niet en sullen mogen werden begraven ofte geset in de voorsz. Graffstede, en soo wanneer alle de voorz. kinderen, kintdkinderen en descendentes van de bovengenoemde Heer Admiraal de Ruyter Zal. er en van desselvs voorz. Vrouwe Wed, sullen overleden en geen verder naasaat van dien int leven sijn, dat alsdan d' voors. Graffstede sal worden gesloten gehouden en daar naar niemant anders in deselve sal mogen geset ofte begraven worden, dat in alle gevallen, alle moeten blijven berusten, sonder oyt daar uyt verplaatst, ofte elders getransporteert en vervoert te mogen worden, en opdat den inhouden deses, altijd sal mogen plaats grijpen en te beter achtervolcht en naargekomen werden, is goetgevonden en verstaan, dat dese acte, in het kerckeboek van de voorz. Kerck sal worden geregistreert ofte andersints daarvan aan de Heeren Kerckmeesteren, soodanige notificatie worden gedaan ofte... sooals noodig sal sijn, en verstaan sal werden te behooren, des 't oirconde is desen bij d' voorz. contrahenten en gevoegde onderteekent op den vijfdien, item negenden en dertienden Augustij respectie 1677 was onderteekent Anna van Gelder, Bernardus Somer, Engel de Ruyter, Thomas Pots, Cornelis de Ruyter als prokeratie en volmacht hebbende van mijn man Johan de Witte.

Onderstondt, na gedane en collatie jegens den principale, onder mij berustende, is desen bevonden daarmede te accorderen, in Amsterdam, den 14 Augustij 1677 en was ondertekent.

w.g. David Doornick Nots. Pub.

Latijnse opschriften op het zwarte marmer onderaan het praalgraf in het Nederlands:

Links:

*Hier rust de krygshelt, voogt en burger van den plas
Des woesten Oceaan, die alles, wat hy was,
Alleen kreeg door zich zelf, noch leeft zyn moed in 't marmer.
Noch vecht bykans het lyk van 's Vaderlands beschermer.
't Graf dreigt den vyand noch met neerlage, en den vloet
In 't entren, vlucht hy niet, te verwen met zyn bloet.
Dees was de Zeeklip, daar wie Hollands schat, met Vlooten
Wou plonderen, 't hoeft weleer te berste op heeft gestooten.
De Staat verbeelt zich hier al 't vyandlyk geweld,
Waar 't sneuvede, in een graf begraven met dien helt.
Of is 't geen graf, waar by de Staat, bykans gestorven,
Nieuw heil, nieuwe oorlogseer, nieuw leven ziet verworven.*

Midden:

ZY DIT TOEGEWYD

AAN DEN BESTEN EN GROOTSTEN GOD,

En aan de eeuwig gedachtenisse van Michiel de Ruiter, Opper-Admiraal van Holland en Westfriesland, door drie Europische koningen, met adelyke wapenen, ridderlyke waardigheid en een hertogdom in 't koninkrijk Napels beschonken: een man, die, zonder door eenigen voorouderslyken luister voorgelicht te

zyn, alles eeniglyk aan Gode en zyne eigene deugd heeft te danken gehad; die, door eene odervinding van agt en vyftig jaaren, in het stuk der zeezaaken, de bedreevenste zyner eeuwe geworden, de grootste daaden, in zeven oorlogen, door den gantschen Oceaan en Middellandsche Zee, loflyk uitgevoerd; eilanden en sterkten in 't Noorden en in 't Zuiden veroverd; de uitgestrekte kust langs de Atlantische Zee voor de Nederlanders verzekerd, de zeeschuimers getemd, en in vyftien regtvaardige zeeslagen, als opperhoofd, onverwonnen, gestreeden heeft.

En, dien boven anderen gedenkwaardigen slag van vier dagen geleverd hebbende, heeft hy den Staat de geweldige magt der vereenigde vlooten, tot viermaalen toe, gelukkiglyk, van den halze gekeerd.

Schoon minder in magt, was hy even groot in dapperheid, en in beleid en geluk grooter.

Ten laatste, het Vaderland uit een blykbaarst gevaar gered hebbende, is hy, in een voordeelig gevegt by Siracusa, gewond, en in de haven van Siracusa, manhaftiglyk, overleeden, op den negen en twintigsten April des Jaars 1676. Zynde den vier en twintigsten Maart des Jaars 1607 te Vlissingen gebooren.

De Staaten der Vereenigde Nederlanden hebben eenen Zee-overste van zulke uitsteekende verdiensten deeze Grafstede, op gemeene kosten, doen opregten.

Hy heeft LXIX Jaaren, I. maand en V. dagen geleefd.

DE SCHRIK DES GROOTEN OCEAANS.

Rechts:

De gront, door zeegevecht op zeegevecht beschut

Van RUITER, wiens triomf 's lands welvaart heeft gestut,

Bewaart nu zy gebeent: het sterflyk deel des grooten

Verwinners rust hier in zo naauw een perk beslooten.

Noch recht de doot niet uit: hem overleeft zyn faam,

Braveert haar, triomfeert oneindig met zyn' naam.

Eruoop viel hem te klein, d'Amerikaansche landen

gewagen van zyn lof, en d'Afrikaansche stranden.

Geen lucht, geen Oceaan, noch Oost- noch Westerson

Beperkt de strydbre hant, die zo veel lauren won.

Zyn menschen ooit tot goon, door helden-deugt verheven,

Dees helt is waardt om hoog de doot ten trots te leven.

[Jan Wagenaar, vertaald door Johannes Vollenhove]

Lijst van bijgezette mensen in de grafkelder van De Ruyter, Graf E 191, in de Nieuwe Kerk aan de Dam.

- 1677, 18 mrt. Michiel de Ruyter**
 1677, 30 dec. Jan Paulussen van Gelder overgebracht uit de Oude Kerk waar hij op 29 aug. 1673 was begraven (niet in parenteel)
 1677, 30 dec. & Michiel van Gelder, overgebracht uit de Oude Kerk (niet in parenteel)
 1677, 30 dec. & Cornelis Somer, (zoon Bernardus Somer) 18 aug. 1674 in de Oude Kerk begraven.
 1679, 30 aug. Margaritta Somer, dochter Bernardus Somer. (toegevoegd parenteel)
 1683, 19 jan. Johanna Cornelia Somer van 17 maanden, dochter van Bernardus Somer.
 1683, 5 mrt. Engel de Ruijter, Baron, Ridder.
 1683, 14 mei Michiel Somer. (zoon Bernardus Somer) (mogelijk Machiel, overleden 19 jan. 1683?)
 1683, 24 nov. Johan de Witte
 1683, 24 nov. & Michiel de Witte baron de Ruyter
 1684, 9 jun. Bernardus Somer.
 1685, 17 mrt. **Bernardus Somer.**
 1687, 24 feb. Anna van Gelder, weduwe van MDR.
 1688, 22 dec. Margaretha de Ruyter, weduwe Bernardus Somer.
 1701, 26 sep. Cornelis de Witte baron de Ruyter.
 1717, 6 aug. Michiel de Wilhem. (toegevoegd parenteel)
 1720, 11 jan. Cornelia de Ruyter.
 1729, 9 mei Margaretha Christina de Wilhem. (kind David de Wilhem)
 1731, 22 aug. Elisabeth Somer.
 1732, 21 dec. Mr. Coenraad de Wilhem.
 1737, 1 juni Thomas Potts. (parenteel Pott)
 1739, 30 mei Margaretha Clara de Wilhem. (kind David de Wilhem)
 1743, 11 mrt. Alida Potts (Alijda Pott (Pots))
 1748, 25 mrt. Sara Potts (Pott)
 1758, 12 sep. Margaretha Somer.
 1761, 7 mrt. Clara Susanna Elias
 1765, 15 mrt. Coenraad Elias
 1766, 6 dec. Clara Susanna Backer.
 1768, 2 mei Doodgeboren kind van Mr. Gerbrand Elias, ehe M.H. de Wilhem (Vle)
 1768, 14 okt. Mr. David de Wilhem.
 1768, 20 dec. Maurits de Wilhem.
 1769, 10 feb. Mr. Gerbrand Elias.
 1769, 17 mei Doodgeboren kind van Mr. Gerbrand Elias. (toegevoegd parenteel)
 1769, 30 mei Mr. Bernardus de Wilhem. (25 aug. 1769)
 1778, 13 okt. Margaretha de Wilhem.
 1790, 28 okt. Gerard David Elias, een zoon van Pieter Elias.
 1796, 14 jul. Coenraad Elias, een zoon van Pieter Elias.
 1797, 30 jan. Magteline Henriette de Wilhem. (Machtelina Henrietta)
 1811, 4 dec. Gerard Hendrik Elias.
 1812, 13 aug. Doodgeboren kind van Mr. Pieter Elias.
 1812, 27 dec. Mr. Pieter Elias.
 1814, 4 feb. Doodgeboren kind van Mr. Pieter Elias.
 1819, 18 jan. Hendrik Elias, een kind. (Henrik in parenteel)
 1827, 5 sep. Anna Elisabeth van Couwenhoven, weduwe van Mr. Pieter Elias.
 1831, 31 dec. Clara Susanna Elias. (parenteel overleden 24 dec. 1836)

Op autorisatie van de heer P. Elias Ptrs zijn geruimd aan de linker zijde van deze grafkelder 23 kisten zoo groote als kleijne. Zijnde nog 4 oude lijken en 3 kinderen niet geruimd. Alle de beenderen in een nieuwe kist daar toegemaakt, ingelegt en naast de lijk kisten geplaatst den 13 May 1835.

- 1836, 17 jun. Hendrik Elias. Linker zijde
1836 den 6 dec. Jan Maurits Elias. een zoon van Pieter Elias. (*)
1841, 12 mrt. Jacoba Maria Parker, bijgezet tegen de achtermuur in het midden. Weduwe van René Christian Rocher, laatst weduwe van Jacobus de Ruyter de Wildt.
1842, 14 okt. Mr. Pieter Elias, Pz, oud 58 jaren. (*) (parenteel overleden 8 nov. 1842)
1845, 21 jan. Anna Elisabeth Elias, oud 63 jaren.
1846, 28 mrt. Gerard Hendrik Elias, oud 2 jaren, zoon van pieter Elias. (*)
1849, 1 mrt. Gerard Hendrik Elias, oud 1 1/2 jaar, jongste zoon van Pieter Elias. (*)
1851, 8 dec. Gerard Hendrik Elias, oud 20 maanden, zoon van Pieter Elias. (*)
1856, 9 feb. Henriette Everarda Hillegonda Elias, oud 14 jaren, enige dochter van Pieter Elias. (*) (parenteel Everharda)
1857, 23 dec. Pieter Elias, oud 50 jaren.
1859, 8 jan. Gerard Hendrik Elias, oud 47 jaren.
1865, 12 jul. Machtelina Henriette Cornelia Elias, oud 80 jaren, overleden te Driebergen. (parenteel Machteline)

De bordjes van de mensen die **blauw** zijn gemaakt, zijn thans nog aanwezig op de verzamelkisten in de grafkelder.

De bordjes van mensen die **rood** zijn gemaakt bevatten informatie die afwijkt van het parenteel. In geval van een datum kan dit zijn omdat de datum van overlijden volgens het parenteel daags voor de bijzetting (datum deze lijst) plaatvond.

De zes kisten van de personen met het teken (*) achter hun naam zijn op 5 april 1870 verplaatst naar de toen nieuwgebouwde grafkelder in Muiderberg, op verzoek van Gerbrandt Pieter Elias en met toestemming van de Gemeente Amsterdam.

De huidige namen op de kisten;

In het midden de kist van Michiel Adriaensz. de Ruyter (MDR).

Kist rechts van MDR:

- 1 Clara Susanna Backer, huysvrouw van David de Wilhem. * 12 dec 1708 +[] 6 dec 1766
- 2 David de Wilhem (schepen, bewindh. VOC) * 17 oct 1705 + 9 okt. 1768
- 3 Mr. Bernardus de Wilhem (schepen A'dam, bewindh. WIC) * 5 apr. 1713 + 25 aug. 1769
- 4 Mr. Gerbrand Elias (schepen & raad, bewindh. VOC) + 5 feb. 1769
- 5 G.H. Elias * 4 dec. 1811 + 4 jan. 1859

Kist links van MDR:

- 6 Jnkvr Margeretha de Wilhem * 3 jun 1708 + okt 1778 (de titel jonkvrouw is opmerkelijk)
- 7 M. H. de Wilhem, wed. M. G. Elias, * 29 dec 1730 + 1797

- 8 Clara Susanna Elias, wed. Joh. Am... + 27 dec 1831 (69 jr.)
- 9 M.H.C. Elias * 14 sep 1785 + 7 jul 1865
- 10 Mr. Pieter Elias P.. (lid. v. Raad v. A'dam) + 8 nov 1812 (59 jr.)

Genealogisch overzicht:

Mr. Gerbrand Elias [4] * 1728 + 1769

Zoon van Pieter Elias (1688-1736) en Maria Philippa van Tongeren (1700-1761)

oo Machteline Henriëtte (le Leu) de Wilhem [7] * 1730 + 1797

Dochter van David (le Leu) de Wilhem [2] (* 1705 + 1768) en Clara Suzanna Backer [1] (* 1708 + 1766)

Uit dit huwelijk:

Pieter Elias [vermoedelijk nr 10] * 1756 + 1813

David Willem Elias * 1758 + 1828

Clara Susanna Elias [8] * 1762 + 1831

Gebrand Elias * 1764 + 1842

David (le Leu) de Wilhem [2] (* 1705 + 1768), Bernardus de Wilhem [3] (*1713 + 1769) en Margaretha de Wilhem [6] (* 1703 + 1778) waren broers en zus, kinderen van Margaretha Somer (kleindochter van MDR).

G.H. Elias [5] = Gerard Hendrik Elias (1811-1859)

Verschillende kransleggingen

1902, 1 jan, door een geleerde uit Zuid-Duitsland, die zijn naam verzwegen hield; een fraaie lauwerkrans met de tekst 'Dem unvergaenglichen Andenken des grossen Seehelden Admirals de Ruyter gewidmet von einem seiner Bewunderer in Ober-Deutschland.'

1907, 14 mrt bericht dat in Kopenhagen 4000 kronen bijeen zijn gebracht voor een gouden beukentak die bij het graf zal worden neergelegd.

1907, 26 jun., door officieren van het Zweedse oorlogsskorvet *Saga*.

1907, 23 aug. Bericht Alleen de gouden tak van Denemarken is overgebracht naar het Rijksmuseum. De overige kransen die op 23 maart en later zijn aangebracht blijven ter plaatse. De zilveren zijn met cement tegen de muren ter werszijden van het graf opgehangen.

1913, 28 aug., door de commandant van een Braziliaanse oorlogsschip *Benjamin Constant* uit naam van de Braziliaanse Republiek.

1913, 19 dec. door de officieren van de Deense kruiser *Valkyrien*.

1918, 26 mrt. Het bestuur van de te Utrecht gevestigde Duitse bond is voornemens een .talen palmtak te leggen bij het graf.

1924, 20 jun., door de bemanning van het Deense oorlogsschip *Heimdal*.

1926, 29 apr., door de Koningin bij de plechtige herdenking van de sterfdag van De Ruyter

1926, 16 jun., door Vice-admiraal Roger Welles van de Amerikaanse kruiser *Pittsburg*.

1926, 9 dec., door de Duitse admiraal van de *Hannover*.

1928, 19 aug, door de commandant en officieren van het te Rotterdam liggende Chileense oorlogsschip.
1930, 12 mei, door de Hongaarse zangvereniging Budai Dalarla uit Budapest. Na de plechtigheid heeft Mr. Loosjes van den Duitschen Bond een krans gehecht aan het graf van Van Speijk.
1933, 25 aug., door de officieren van een Frans eskader.
1934, 22 okt, door de bemanning van de Duitse *Schleswig Holstein*.
1935, 7 sep, door de Argentijnse commandant van de *Presidente Sarmiento* in tegenwoordigheid van de gehele bemanning.
1936, 26 okt., door de commandant van de *San de Lacoste*, namens de bemanning van de nieuwe *De Ruyter*. De Zweedse kapitein J. Guelenkrok hield een toespraak.
1938 14 apr., door de commandant van de Duitse kruiser Emden.

Stadsarchief Amsterdam (SAA) Toegang 378.NK: Archief van de Nieuwe Kerk

inv. 334 Grafkelder Admiraal de Ruyter Correspondentie familie Elias. 1955-1956. Correspondentie familie de Ruyter-de Wildt. 1955. Correspondentie diversen.1955 - 1956

Toegang 237: Archief van de familie Elias.

inv. 75: Stukken betreffende het graf 10. op de begraafplaats te Muiderberg. Toebehorend aan de familie Elias, sedert 1828 op naam van Geerttruida maria Elias en later op naam van haar erfgenaam 1828-1870 – 6 stukken.

inv. 112: Aantekeningen van de begrafenis in de grafkelder op de begraafplaats ter Muiderberg door Gerbrandt Pieter Elias. 1870-1879 – 1 stuk.

inv. 187: Correspondentie van Johan E. Elias met Jhr. Mr. E.W. Roël, lid van de subcommissie van de Nieuwe Kerk te Amsterdam, en met zijn broer Mr. Pieter Elias over het in orde brengen van de grafkelder van de Ruyter 1955 - 19571 pak

Nationaal Archief, Toegang 1.10.72 Coll. De Ruyter, inv. 486 Correspondentie 1881

“Ontvangen van den Hoog Edelgestenge heer J.W. de Ruyter de Wildt te 's Gravenhage de somma van Honderd Zes Gulden 50 ct. Zijnde het halve aandeel in het bedrag der onkosten (Twee Konderd dertien gulden) voor de plaats gehad hebbende ruiming van in verval verkerende lijk-kisten aan de regterzijde in de grafkelder van de Ruyter in de Nieuwe kerk te Amsterdam en het overbrengen van de in die kisten nog aanwezig bevondene stoffelijke overschotten in eenen nieuwe, groote kist die in de plaats van de geruimde kisten gesteld is. Welk een en ander verricht werdt op den 26 Julij 1881

Amsterdam den 7de October 1881, (W.G.P.) Elias” (sic.)